

Uchwała nr XXV/109/2026
Rady Miejskiej w Żychlinie
z dnia 19 stycznia 2026 r.

w sprawie "Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2, art. 9³ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. z 2023 r. poz. 1939) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żychlin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady

Agnieszka Sidwa

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029

Rozdział 1.

Wprowadzenie. Aspekty prawne i finansowe.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) wymienia zadania własne gminy, do których należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizacja zadań, o których mowa w powyższych ustawach jest prowadzona w postaci gminnych programów.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Działania te są prowadzone w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanego na okres nie dłuższy niż 4 lata. W powyższym programie uwzględniono cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawodawca wskazał gminom, że główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację zadań wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii to dochody gminy pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 obejmuje zadania m.in.:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków oraz osób dotkniętych przemocą domową;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Skuteczna realizacja tego programu opiera się na współpracy z:

- 1) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Żychlinie;
- 3) policją;
- 4) kuratorami sądowymi;
- 5) organizacjami i stowarzyszeniami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Żychlin;
- 6) Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 7) placówkami oświatowymi i instytucjami kultury funkcjonującymi na terenie gminy Żychlin.

Rada Miejska w Żychlinie dnia 28 sierpnia 2018 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych gminy, podjęła uchwałę Nr XLIX/264/18 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Żychlin.

1. Ustalono na terenie Gminy Żychlin maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, zawierających:

- 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo w ilości 40 zezwoleń;
- 2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 35 zezwoleń;
- 3) powyżej 18% zawartości alkoholu w ilości 35 zezwoleń.

2. Ustalono na terenie Gminy Żychlin maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, zawierających:

- 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo w ilości 8 zezwoleń;
- 2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 3 zezwoleń;
- 3) powyżej 18% zawartości alkoholu w ilości 5 zezwoleń.

3. Ustalono, że punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 50 metrów od obiektów:

- 1) kościoły, kaplice parafialne, cmentarze, stadiony;
- 2) szkół i przedszkoli.

Odległość, o której mowa powyżej mierzona jest najkrótszą drogą dojścia wzdłuż pieszych ciągów komunikacyjnych od drzwi wejściowych punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych do głównego wejścia do obiektu.

Rozdział 2.

Diagnoza problemów społecznych.

Uzależnienie od alkoholu stanowi jeden z najbardziej rozpowszechnionych i destrukcyjnych problemów społecznych. Według danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w Polsce ponad 900 tysięcy osób, spełnia kryteria diagnostyczne uzależnienia od alkoholu, zaś kolejne 2 miliony pije alkohol w sposób ryzykowny lub szkodliwy (według stanu na rok 2022, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom). Problem ten nie dotyczy wyłącznie osób uzależnionych – szacuje się, że w rodzinach z problemem alkoholowym żyje około 3-4 miliony Polaków, w tym 1,5-2 miliony dzieci (według stanu na rok 2022, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom). Alkoholizm jako problem społeczny wykracza daleko poza wymiar indywidualnego cierpienia osoby uzależnionej. Jest zjawiskiem generującym szereg negatywnych konsekwencji dla całego środowiska społecznego. W rodzinach alkoholowych dochodzi do głębokiej dysfunkcji systemu rodzinnego, zaburzenia ról i więzi emocjonalnych, co prowadzi do rozwoju współuzależnienia u partnerów osób pijących oraz przyjmowania destrukcyjnych ról adaptacyjnych przez dzieci. Życie w rodzinie z problemem alkoholowym naraża dzieci na doświadczanie przewlekłego stresu, lęku, poczucia winy i wstydu, co przekłada się na późniejsze trudności w budowaniu zdrowych relacji interpersonalnych oraz zwiększone ryzyko rozwoju

własnych uzależnień. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest międzypokoleniowa transmisja uzależnienia. Badania wskazują, że dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych mają czterokrotnie wyższe ryzyko rozwoju własnego uzależnienia od alkoholu w dorosłym życiu w porównaniu do populacji ogólnej. Mechanizm ten wynika zarówno z czynników genetycznych, jak i środowiskowych, w tym modelowania zachowań, internalizacji dysfunkcyjnych schematów poznawczych oraz deficytów w zakresie strategii radzenia sobie ze stresem.

Najbardziej efektywną strategią redukcji poziomu spożywania alkoholu jest ograniczenie ekonomicznej i fizycznej dostępności napojów alkoholowych. Powyższe stanowi obszar działań na poziomie krajowym i lokalnym. Badania dowodzą, że im większa gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dłużej działających punktów, tym większe problemy związane ze spożywaniem alkoholu. Kiedy alkohol jest łatwo dostępny wówczas konsumpcja rośnie, analogicznie obniżenie dostępności przyczynia się do zmniejszenia problematyki. Realizacja i finansowanie Programu jest ściśle powiązane z lokalnym rynkiem napojów alkoholowych. Uzyskiwane środki finansowe z opłat od zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w całości winne być przekazywane na finansowanie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz placówek wsparcia dziennego. Ustawodawca zaznacza, że żaden inny cel i zadanie nie może być finansowane z tych środków. W skład budżetu wchodzi również dochody uzyskiwane ze sprzedaży napojów alkoholowych o pojemności do 300 ml tzw. „małpek”, które mają być przeznaczane na lokalną międzyresortową politykę przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Żychlin została przeprowadzona przez Ogólnopolską Grupą Badań Społecznych sp. z o.o. z Krakowa w 2025 r.

Celem przeprowadzonych badań ujętych w diagnozie problemów społecznych na terenie Gminy Żychlin było ustalenie skali zagrożeń i problemów społecznych takich jak: alkohol, niktynizm, narkotyki, dopalacze, przemoc szkolna, przemoc rówieśnicza, przemoc domowa, uzależnienia behawioralne.

Diagnoza została sporządzona na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród: dorosłych mieszkańców Gminy Żychlin; uczniów szkół podstawowych (kl. IV-VIII); uczniów szkół ponadpodstawowych oraz pracowników służb pomocowych. Badaniem objęto łącznie 658 osób, tj. 192 uczniów klas 4-6, 236 uczniów klas 7-8 oraz klas ponadpodstawowych, 165 dorosłych mieszkańców, 65 przedstawicieli instytucji pomocowych.

Spożywanie alkoholu

Największą część dorosłych mieszkańców (32,12%) zadeklarowała spożywanie alkoholu kilka razy w roku, natomiast 26,67% osób nie pije alkoholu w ogóle. Kolejne grupy badanych wskazywały na spożycie kilka razy w miesiącu (12,73%), raz w tygodniu (7,88%), raz w miesiącu lub kilka razy w tygodniu (po 6,06%), rzadziej niż raz w roku (5,45%), a także codziennie (3,03%).

Dane te wskazują na istotny udział umiarkowanego spożycia alkoholu przy jednoczesnej obecności grupy osób całkowicie abstynenckich.

Ponad połowa respondentów (52,89%) zadeklarowała, że nigdy nie pije alkoholu w samotności, 33,06% robi to rzadko, 9,92% zawsze lub prawie zawsze, a 4,13% często. W odniesieniu do fizycznego stanu podczas spożycia, 49,59% ankietowanych stwierdziło, że praktycznie nie odczuwa wpływu alkoholu, 35,54% odczuwa lekkie rozluźnienie, a 13,22% wskazało na średni poziom upojenia. Nieliczni badani (po 0,83%) deklarowali spożycie powodujące znaczne zaburzenia koordynacji lub utratę pamięci o zdarzeniach.

Zdecydowana większość respondentów (92,56%) nigdy nie wykonywała obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. Niewielki odsetek wskazał na sytuacje sporadyczne – 3,31% „czasami” lub „rzadko”, a 0,83% „często”. W kwestii bezpieczeństwa w ruchu drogowym 68,48% osób zadeklarowało, że nigdy nie było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osobę po alkoholu, natomiast 19,39% widziało takie przypadki rzadko, a 9,09% – czasami.

W odniesieniu do obserwacji kobiet w ciąży spożywających alkohol, 63,03% respondentów stwierdziło, że nie spotkało się z takimi sytuacjami, 21,21% nie miało zdania, a 15,76% zauważyło takie przypadki. Ocena zmian w poziomie spożycia alkoholu w miejscowości wskazuje, że 36,36% badanych nie potrafiło określić tendencji, 29,7% uznało, że spożycie wzrasta, 26,67% – że jest stałe, a 7,27% – że maleje.

Wśród uczniów klas IV–VI 5,73% zadeklarowało, że kiedykolwiek próbowało napojów alkoholowych, natomiast 94,27% wskazało, że nigdy nie miało takiego doświadczenia.

Uczniowie, którzy mieli kontakt z alkoholem, najczęściej wskazywali, że sytuacja ta miała miejsce przez pomyłkę (45,45%). Część respondentów (18,18%) spożyła alkohol w czasie uroczystości rodzinnej za zgodą dorosłych lub ze znajomymi poza domem. Pozostali uczniowie wskazywali spożycie w czasie uroczystości rodzinnej bez wiedzy dorosłych lub inne okoliczności (po 9,09%).

Wśród uczniów klas VII–VIII 30,08% zadeklarowało, że kiedykolwiek próbowało napojów alkoholowych, natomiast 69,92% stwierdziło, że nie miało takiego doświadczenia.

Wśród okoliczności pierwszego spożycia alkoholu najczęściej wymieniano uczestnictwo w uroczystości rodzinnej za zgodą dorosłych (30,99%), następnie sytuacje przypadkowe (14,08%), takie jak spożycie przez pomyłkę. W dalszej kolejności pojawiały się odpowiedzi: spożycie podczas imprezy towarzyskiej (12,68%), poczęstowanie przez rodziców lub opiekunów (11,27%), w czasie wycieczki szkolnej (9,86%) oraz poza domem ze znajomymi (8,45%). Najrzadziej wskazywano spożycie pod nieobecność rodziców (4,23%). Badani uczniowie odpowiedzieli, że najczęściej spożywanymi napojami alkoholowymi były piwo lub cydr (46,15%) oraz wódka (46,15%). W dalszej kolejności uczniowie wymieniali wino lub szampana (34,62%) i mocne alkohole (28,85%).

46,15% ankietowanych uczniów wskazało, że praktycznie nie odczuwa skutków spożywania alkoholu, a 25% – wskazało na lekkie rozluźnienie. 13,46% przyznało, że po spożyciu nie pamięta przebiegu zdarzeń.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy 79,59% uczniów nie doświadczyło żadnych negatywnych konsekwencji picia alkoholu. Wśród pozostałych wymieniano wypadki lub urazy (12,24%), problemy z przyjaciółmi (8,16%) oraz konflikty rodzinne (6,12%).

Problem narkotykowy

Dane dotyczące używania substancji psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców wskazują na bardzo niską skalę zjawiska. Zdecydowana większość ankietowanych (96,97%) zadeklarowała, że nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych, natomiast 1,21% osób przyznało się do jednorazowego ich użycia. Nieliczni respondenci wskazywali na użycie kilka razy w roku, miesiącu lub tygodniu (po 0,61%).

Wśród przyczyn sięgania po środki psychoaktywne dominowały ciekawość (40%) i chęć relaksu lub przyjemności (40%), a także chęć dobrej zabawy (20%). Substancjami, które respondenci wskazywali najczęściej, były marihuana lub haszysz (80%), amfetamina, ekstazy oraz kokaina (po 40%), a także LSD i inne halucynogenne oraz leki uspokajające o niemedycznym zastosowaniu (po 20%). Ostatnie użycie środków psychoaktywnych miało miejsce ponad rok temu lub w ostatnim miesiącu (po 40% przypadków), a 20% wskazało okres ostatnich 12 miesięcy

Wśród uczniów kl. IV-VI szkół podstawowych 98,44% ankietowanych zadeklarowała, że nigdy nie zażywała narkotyków ani dopalaczy, natomiast 1,56% uczniów przyznało, że miało z nimi kontakt. Jako główne przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne uczniowie wymieniali ciekawość (100%), presję grupy lub znajomych (66,67%) oraz chęć dobrej zabawy, bycia modnym, zaimponowania w towarzystwie lub relaksu (po 33,33%).

W odniesieniu do oceny szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia, zdecydowana większość uczniów (83,33%) uważa, że ich zażywanie jest zdecydowanie szkodliwe, a 9,37% – raczej szkodliwe. Nieliczni uczniowie byli odmiennego zdania lub nie potrafili określić swojego stanowiska.

94,07% badanych uczniów klas 7-8 oraz klas ponadpodstawowych zadeklarowała, że nigdy nie zażywała narkotyków ani dopalaczy, natomiast 5,93% przyznało, że miało kontakt z tymi substancjami. Najczęściej pierwszy kontakt z narkotykami lub dopalaczami miał miejsce w wieku 10 lat i mniej (64,29%) lub 11–12 lat (21,43%).

W zakresie źródeł pozyskania środków uczniowie najczęściej wskazywali, że zabrali je z domu bez zgody rodziców (57,14%), otrzymali od kolegi lub koleżanki (42,86%) bądź kupili od znanej im osoby (35,71%). Do najczęściej wymienianych przyczyn sięgania po narkotyki należały ciekawość i chęć dobrej zabawy (po 50%), chęć bycia modnym (42,86%) oraz zaimponowania w towarzystwie (35,71%). W ocenie dostępności narkotyków 63,56% uczniów wybrało odpowiedź

„nie wiem”, 23,31% uznało zdobycie ich za trudne, a 13,14% – za łatwe. Większość badanych (88,56%) stwierdziła, że nie zna miejsc, w których można nabyć tego typu środki. Znaczna część uczniów (76,69%) uważa, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, a 11,44% – że raczej szkodliwe.

Problem uzależnień behawioralnych

Uzależnienia behawioralne, obejmujące zachowania niezwiązane z przyjmowaniem substancji chemicznych, są wciąż stosunkowo mało rozpoznawane wśród mieszkańców. 55,15% respondentów nie wie, czym są uzależnienia behawioralne, a 44,85% deklaruje znajomość tego pojęcia. W pytaniu dotyczącym wewnętrznego przymusu wykonywania określonych czynności połowa badanych (50,91%) wskazała, że problem ich nie dotyczy. Spośród pozostałych najczęściej wymieniano korzystanie z telefonu komórkowego (32,12%), nadmierne zaangażowanie w pracę (15,76%) oraz korzystanie z komputera i Internetu (15,15%). Kolejne odpowiedzi obejmowały zdrowe odżywianie (7,88%), dbałość o sylwetkę (6,67%), oglądanie pornografii (6,06%) i zakupy (5,45%). Pozostałe zachowania, takie jak gry hazardowe, bukmacherka, medycyna estetyczna czy gry komputerowe, wskazywano incydentalnie.

W kontekście obserwacji uzależnień w otoczeniu, 44,85% ankietowanych zna osobę uzależnioną od telefonu komórkowego, 30,3% – od Internetu, a 21,21% – od gier komputerowych. 38,18% respondentów nie zna takich osób. W dalszej kolejności wskazywano na uzależnienia od pracy (13,33%), zakupów (12,12%) oraz dbałości o sylwetkę (10,91%).

Znaczna większość badanych uczniów klas IV-VI (89,58%) nie potrafiła zdefiniować pojęcia uzależnień behawioralnych, natomiast 10,42% deklaruowało jego znajomość. W kontekście korzystania z urządzeń elektronicznych 68,75% uczniów używa ich codziennie, a 25% – kilka razy w tygodniu. Jedynie 1,04% badanych nie korzysta w ogóle z urządzeń elektronicznych.

W zakresie postaw wobec korzystania z Internetu 55,26% uczniów zadeklarowało, że nie identyfikuje się z żadnym objawem nadmiernego korzystania. Jednocześnie 18,42% wskazało, że bliskie im osoby zwracają uwagę na zbyt długi czas spędzany online, a 17,37% próbowało bezskutecznie go ograniczyć. W odniesieniu do samooceny dotyczącej uzależnienia od telefonu komórkowego 46,84% uczniów uważa, że trudno byłoby im funkcjonować bez niego, 43,68% nie czuje takiej potrzeby, a 9,47% uznaje się za zdecydowanie uzależnionych.

Większość uczniów klas 7-8 oraz klas ponadpodstawowych (76,69%) nie potrafiła zdefiniować pojęcia uzależnień behawioralnych, natomiast 23,31% deklaruowało jego znajomość. Z urządzeń elektronicznych codziennie korzysta 84,75% uczniów, a kolejne 4,66% – kilka razy w tygodniu. 8,9% badanych nie korzysta z nich w ogóle. Najczęstsze powody korzystania z Internetu to media społecznościowe (79,15%), kontakt ze znajomymi (72,99%) oraz słuchanie muzyki (69,19%). Wśród badanych uczniów 59,72% stwierdziło, że nie zauważa u siebie objawów nadmiernego

korzystania z Internetu. 17,54% wskazało, że bliscy zwracają im uwagę na czas spędzany online, a 14,22% przyznało, że bezskutecznie próbowało go ograniczyć. W odniesieniu do korzystania z telefonu komórkowego 49,77% uczniów przyznało, że trudno byłoby im funkcjonować bez niego, 39,07% uważa, że mogłoby obejść się bez telefonu, a 11,16% określa się jako osoby zdecydowanie uzależnione.

Rozdział 3. **Rekomendacje.**

W oparciu o opracowaną diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Żychlin mające na celu skuteczne przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami, przemocą i innymi zagrożeniami społecznymi:

- 1) edukacja na temat odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu, skierowana zarówno do dorosłych, jak i młodzieży;
- 2) zwiększenie dostępności lokalnych punktów wsparcia dla osób nadużywających alkoholu, w tym rozszerzenie działań poradni leczenia uzależnień oraz organizowanie grup wsparcia dla rodzin osób uzależnionych;
- 3) wprowadzenie lub wzmocnienie programów profilaktycznych skierowanych do kobiet w ciąży, które podkreślają skutki spożywania alkoholu podczas ciąży oraz zagrożenia związane z FASD (Alkoholowy Zespół Płodowy);
- 4) wprowadzenie szerszych programów profilaktycznych, które edukują o szkodliwości substancji psychoaktywnych i promują alternatywne metody radzenia sobie ze stresem i napięciem, w szczególności skierowane do młodych dorosłych;
- 5) zacieśnienie współpracy między gminą, służbami zdrowia i policją w celu monitorowania dostępu do substancji psychoaktywnych oraz ich handlu. Warto również rozważyć wprowadzenie regularnych kampanii informacyjnych, które zwiększą świadomość społeczną na temat konsekwencji zażywania narkotyków;
- 6) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych, a także programów interwencyjnych dla osób, które sięgają po narkotyki z powodu stresu lub presji społecznej;
- 7) tworzenie lokalnych punktów wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wzmocnienie istniejących instytucji, które oferują pomoc psychologiczną, prawną i schronienie dla osób doznających przemocy;
- 8) rozszerzenie programów edukacyjnych dotyczących rozpoznawania i zgłaszania przemocy domowej, a także szkoleń dla nauczycieli, pracowników socjalnych i służb medycznych w zakresie identyfikacji osób doznających przemocy;

- 9) programy edukacyjne dla dorosłych, które uczą, jak świadomie i z umiarem korzystać z technologii, a także promują zdrowe nawyki cyfrowe;
- 10) wprowadzenie lokalnych inicjatyw, takich jak warsztaty dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, gdzie mieszkańcy mogą nauczyć się technik radzenia sobie z nadmiernym korzystaniem z telefonów, internetu i gier;
- 11) kampanie społeczne, które podkreślają znaczenie równowagi między życiem online a offline, szczególnie w kontekście zdrowia psychicznego;
- 12) regularne szkolenia dla sprzedawców alkoholu, które obejmują przepisy dotyczące sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz edukują o ich roli w ograniczaniu nadużywania alkoholu w społeczności;
- 13) zaostrzenie kontroli sprzedaży alkoholu w punktach handlowych, w tym prowadzenie kontroli przestrzegania zasad dotyczących weryfikacji wieku kupujących;
- 14) zacieśnienie współpracy z lokalnymi władzami i policją, aby monitorować miejsca, gdzie może dochodzić do nielegalnej sprzedaży alkoholu, szczególnie osobom niepełnoletnim;
- 15) promować kampanie społeczne na temat cyberprzemocy, skierowane do wszystkich grup wiekowych, aby zwiększyć świadomość o tym zjawisku i jego skutkach;
- 16) utworzenie specjalnych programów wsparcia dla osób doznających cyberprzemocy, w tym dostęp do poradnictwa psychologicznego oraz prawnego;
- 17) szkolenia dla nauczycieli i rodziców, aby mogli skutecznie rozpoznawać oznaki cyberprzemocy i wiedzieli, jak reagować w przypadku jej wystąpienia;
- 18) finansowanie programów profilaktycznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, które już mają doświadczenie w tych obszarach;
- 19) wspieranie inicjatyw społecznych, takich jak grupy wsparcia, warsztaty edukacyjne, kampanie informacyjne oraz inne formy działania na rzecz zdrowia publicznego.

Rekomendacje w kontekście przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży:

- 1) organizowanie regularnych programów profilaktycznych dla uczniów, które będą podkreślały negatywne skutki spożywania alkoholu i palenia papierosów;
- 2) prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodziców na temat wpływu alkoholu i nikotyny na młodzież oraz roli dorosłych w zapobieganiu tym problemom (np. ograniczenie dostępu do alkoholu podczas rodzinnych uroczystości);
- 3) wzmocnienie współpracy między szkołami, ośrodkami zdrowia oraz lokalnymi organizacjami zajmującymi się uzależnieniami, aby wspólnie działać na rzecz zapobiegania;

- 4) opracowanie programów wczesnej interwencji w szkołach, z uwzględnieniem informacji o zagrożeniach związanych z narkotykami, w tym dopalaczami. Ważne jest również podkreślenie roli internetu jako kanału dystrybucji tych substancji i edukacja na temat bezpiecznego korzystania z sieci;
- 5) zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy dla uczniów i rodziców, np. poprzez konsultacje z psychologami i terapeutami, którzy specjalizują się w problemach uzależnień;
- 6) organizowanie szkoleń dla nauczycieli, uczniów i rodziców dotyczących rozpoznawania oznak przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, a także skutecznych sposobów przeciwdziałania;
- 7) stworzenie łatwo dostępnych kanałów wsparcia dla osób doświadczających przemocy, np. anonimowe infolinie lub platformy internetowe, gdzie uczniowie mogą zgłaszać przemoc bez obaw przed odwetem;
- 8) wdrażanie programów, które promują zdrowe relacje między uczniami, np. warsztaty dotyczące rozwiązywania konfliktów, empatii i współpracy;
- 9) zwiększenie świadomości na temat uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od internetu, gier komputerowych czy mediów społecznościowych, poprzez kampanie edukacyjne skierowane zarówno do uczniów, jak i rodziców;
- 10) wprowadzenie w szkołach programów, które uczą zdrowego zarządzania czasem spędzonym w Internecie oraz radzenia sobie z presją korzystania z technologii w życiu codziennym;
- 11) organizowanie warsztatów dotyczących bezpieczeństwa w sieci, aby uczniowie mieli świadomość zagrożeń związanych z nadużywaniem technologii oraz sposobów ochrony swoich danych osobowych;
- 12) szkolenie nauczycieli i szkolnych psychologów w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów anoreksji, bulimii i kompulsywnego objadania się, aby szybko reagować na problemy uczniów;
- 13) promowanie zdrowego odżywiania i stylu życia poprzez zajęcia edukacyjne, warsztaty kulinarne oraz aktywności fizyczne, które mogą wspierać uczniów w dbaniu o swoje zdrowie psychiczne i fizyczne;
- 14) zwiększenie liczby dostępnych konsultacji z psychologami i doradcami w szkołach, aby uczniowie mieli dostęp do profesjonalnej pomocy w razie potrzeby;
- 15) wprowadzenie regularnych, anonimowych ankiet, które pozwolą uczniom na zgłaszanie problemów bez obaw o konsekwencje, co ułatwi monitorowanie skali problemów i umożliwi szybką reakcję.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest zapobieganie problemom związanym z alkoholizmem, narkomanią i przemocą.

Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w programie są kontynuacją działań prowadzonych w latach ubiegłych.

Rozdział 4.

Zadania i realizatorzy programu

4.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków oraz osób dotkniętych przemocą domową.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób uwikłanych w przemoc poprzez:

- 1) motywowanie do podjęcia terapii, udzielanie wsparcia po zakończeniu leczenia,
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- 3) pomoc terapeutyczną, prawną, psychospołeczną dla:
 - osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii oraz przemocy,
 - osób doświadczających trudności wychowawczych, rodzinnych, osobistych, szkolnych.

2. Realizacja programów dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Realizatorzy:

- 1) organizacje pozarządowe;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba udzielonych porad;
- 2) liczba zrealizowanych programów;
- 3) liczba uczestników programów.

3. Wspieranie placówek leczenia uzależnień od alkoholu w zakresie: sfinansowania zakupu wyposażenia i sprzętu, materiałów biurowych, materiałów informacyjno – edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce; dofinansowanie kształcenia terapeutów oraz obligatoryjnych szkoleń do uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień.

Realizatorzy:

- 1) placówki leczenia uzależnień;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

- 1) liczba zakupionego wyposażenia, sprzętu i materiałów edukacyjnych;
- 2) liczba osób uczestniczących w szkoleniach.

4. Informowanie społeczności lokalnej o instytucjach pomocowych i metodach świadczonego przez nich wsparcia dla dorosłych i młodzieży w zakresie problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej – m.in. poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 4) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 5) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba materiałów informacyjno-edukacyjnych;
- 2) liczba zamieszczonych informacji.

5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które powodują rozpad życia rodzinnego demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócają spójność i porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu poprzez:

- 1) przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego;

- 2) podejmowanie działań motywujących - zaproszenie na rozmowę osobę, co do której wpłynęło zgłoszenie w celu motywowania do podjęcia leczenia;
- 3) kierowanie osób spełniających przesłanki art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi na badania wykonywane przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Wynagrodzenie dla biegłego sądowego za przeprowadzenie badań i sporządzenie opinii pokrywane będą ze środków przeznaczonych na realizację zadań programu;
- 4) przygotowanie dokumentacji i złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego oraz opłacenie kosztów postępowania sądowego związanego ze składanym wnioskiem.

Realizatorzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba przyjętych zgłoszeń;
- 2) liczba zaproszeń na rozmowę;
- 3) liczba rozmów motywujących;
- 4) liczba skierowań na badanie;
- 6) liczba przeprowadzonych badań;
- 7) liczba wniosków skierowanych do sądu.

4.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Sposób realizacji:

1. Zwiększenie umiejętności readaptacyjnej dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanii oraz przemocą domową poprzez: pomoc terapeutyczną, psychologiczną i prawną.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba osób objętych readaptacją;
- 2) liczba spotkań.

2. Indywidualne poradnictwo i pomoc terapeutyczna, psychologiczna i prawna dla osób: uzależnionych i współuzależnionych; sprawców i osób doznających przemocy oraz osób doświadczających trudności wychowawczych, rodzinnych, osobistych, szkolnych.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 4) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 5) Komisariat Policji.

Wskaźniki:

- 1) liczba udzielonych porad;
- 2) liczba osób objętych poradnictwem i pomocą.

3. Prowadzenie programów i warsztatów psychologicznych dla grup wsparcia i osób uzależnionych i współuzależnionych.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba programów i warsztatów;
- 2) liczba uczestników.

4. Pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych oraz z problemem alkoholowym poprzez:

- 1) prowadzenie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo- wychowawczych, w tym świetlic socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) bieżącą działalność placówek, w których prowadzona jest praca z dziećmi;
- 3) prowadzenie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi rodzin z problemem alkoholowym i prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 4) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba uczestników zajęć i programów;
- 2) liczba godzin realizowanych zajęć i programów;
- 3) liczba uczestników szkoleń.

5. Organizowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz z problemami uzależnień – jako integralnego elementu i uzupełnienia pracy z dziećmi, w tym uczestników świetlic socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba uczestników.

6. Przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez:

- 1) realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) współpraca instytucji zajmujących się problemami przemocy domowej;
- 4) prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przemocy domowej;
- 5) zakup i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy;
- 6) udział przedstawicieli komisji w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracach Grup Diagnostyczno-Pomocowych powoływanych w celu rozwiązywania problemów przemocy domowej.

Realizatorzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 4) Komisariat Policji.

Wskaźniki:

- 1) liczba Niebieskich Kart, w tym zakończonych procedur Niebieskiej Karty;
- 2) liczba działań informacyjnych i edukacyjnych;
- 3) liczba zakupionych i udostępnionych materiałów.

7. Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej – dofinansowanie szkoleń, kursów dotyczących zjawiska przemocy, w tym procedury „Niebieskiej Karty”.

Realizatorzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 4) Komisariat Policji.

Wskaźniki:

- 1) liczba szkoleń i liczba uczestników.

8. Organizowanie spotkań, porad, które sprzyjają zacieśnianiu współpracy między instytucjami, organizacjami pozarządowymi, szkołami. Mającymi na celu wypracowanie wspólnych strategii przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałaniu przemocy.

Realizatorzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 4) Komisariat Policji;
- 5) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba spotkań, porad i liczba uczestników.

4.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie na terenie szkół i przedszkoli programów profilaktycznych, warsztatów i zajęć profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie:

- 1) profilaktyki alkoholowej, narkomanii i przemocy;
- 2) przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, które m.in. uczą zdrowego zarządzania czasem spędzanym w Internecie oraz radzenia sobie z presją korzystania z technologii w życiu codziennym;
- 3) tematyki prozdrowotnej poruszającej temat szkodliwości palenia papierosów;
- 4) rozwiązywania konfliktów, emocji, radzenia sobie ze stresem, zdrowych relacji między uczniami, organizowania warsztatów promujących wzmacnianie więzi w rodzinie i grupie rówieśniczej.

2. Realizacja działań profilaktyczno-edukacyjnych adresowanych do rodziców/opiekunów, rozwijających umiejętności wychowawcze i pomagających w budowaniu więzi, poprawianiu komunikacji, rozwiązywaniu trudnych sytuacji bez używania przemocy.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) szkoły i przedszkola.

Wskaźniki:

- 1) liczba programów i zajęć profilaktycznych;
- 2) liczba uczniów objętych programami i zajęciami;
- 3) liczba działań i liczba rodziców objętych działaniami informacyjno-edukacyjnymi.

3. Organizowanie i finansowanie przedsięwzięć profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, jak również zaangażowanie dzieci i młodzieży w różnego typu działania alternatywne dla zachowań ryzykownych, promujących zdrowy styl życia bez uzależnień, w tym: widowisk i spektakli profilaktycznych.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) szkoły i przedszkola.

Wskaźniki:

- 1) liczba spektakli i widowisk;
- 2) liczba uczniów objętych spektaklami i widowiskami.

4. Organizowanie szkoleń i podnoszenie kompetencji nauczycieli, psychologów i pedagogów w zakresie: pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą, przemocy, uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych).

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeszkolonych nauczycieli;
- 2) liczba szkoleń i kursów.

5. Finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów związanych z profilaktyką uzależnień.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeszkolonych nauczycieli;
- 2) liczba szkoleń i kursów.

6. Podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i przeciwdziałania przemocy domowej poprzez finansowanie lub dofinansowanie szkoleń tematycznych m.in. dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników M-GOPS, członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, nauczycieli, itp.

Realizatorzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;

- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 3) Komisariat Policji;
- 4) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba szkoleń i liczba uczestników.

7. Podejmowanie działań edukacyjnych (m.in. finansowanie szkoleń, zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych) skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności alkoholu i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-go roku życia.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) punkty sprzedaży alkoholu.

Wskaźniki:

- 1) liczba podejmowanych działań;
- 2) liczba uczestników działań.

8. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych i imprez o charakterze rekreacyjno-sportowym jako elementu programu profilaktycznego uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia i pozwalające wpływać na postawy młodych ludzi wobec używek oraz uzależnień behawioralnych.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 4) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- 2) liczba imprez rekreacyjno-sportowych;
- 3) liczba uczestników zajęć sportowych;
- 4) liczba uczestników imprez rekreacyjno-sportowych.

9. Organizowanie form wypoczynku letniego połączonego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka i z rodzin dysfunkcyjnych (skierowanych przez M-GOPS, kuratorów, dyrektorów szkół).

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 3) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba osób korzystających z wypoczynku.

10. Podejmowanie działań edukacyjnych z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

- 1) współpracę z lokalnymi szkołami nauki jazdy w zakresie zakupu i przekazywania materiałów edukacyjnych;
- 2) działania edukacyjne dotyczące ryzykownych zachowań podejmowanych przez kierowców będących pod wpływem alkoholu.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 4) Komisariat Policji;
- 5) ośrodki szkolenia kierowców.

Wskaźniki:

- 1) liczba działań edukacyjnych;
- 2) liczba kampanii edukacyjno-informacyjnych;
- 3) liczba materiałów edukacyjnych.

11. Organizowanie i finansowanie imprez profilaktycznych realizowanych w czasie wolnym od nauki w tym podczas ferii lub wakacji w formie profilaktyki uniwersalnej adresowanych dla całych rodzin z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) szkoły;
- 4) instytucje kultury.

Wskaźniki:

- 1) liczba imprez;
- 2) liczba uczestników.

12. Organizowanie imprez propagujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień poprzez aktywne spędzania czasu oraz podejmowanie działań związanych z profilaktyką alkoholową, narkomani oraz z uzależnieniami behawioralnymi.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) szkoły.

Wskaźniki:

- 1) liczba imprez i podjętych działań;
- 2) liczba uczestników.

13. Udział w ogólnopolskich kampaniach i akcjach informacyjno-profilaktycznych, zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych i profilaktycznych (m.in. broszury, ulotki, plakaty, prenumeraty, czasopism, specjalistycznych publikacji) dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba kampanii;
- 2) liczba zakupionych materiałów.

4.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej.

Sposób realizacji:

1. Powierzenie realizacji niektórych zadań gminnego programu organizacjom pozarządowym, stosownie do ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338).

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 4) Ref. GCPiI Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba powierzonych działań.

2. Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi:

- 1) dofinansowanie działań stowarzyszeń abstynenckich na rzecz promowania abstynencji i zdrowego stylu życia;
- 2) wymiana informacji, konsultacje, wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii;
- 3) prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych nt. działalności stowarzyszeń abstynenckich;
- 4) wspomaganie działalności grup samopomocowych m.in. poprzez dofinansowanie kosztów lokalowych oraz dofinansowanie innych kosztów utrzymania i zakupu wyposażenia sprzętu, niezbędnych materiałów.

Realizatorzy:

- 1) Organizacje pozarządowe;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Ref. OZ Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) liczba dofinansowanych działań;
- 2) liczba wspólnych inicjatyw;
- 3) liczba materiałów informacyjnych i edukacyjnych.

4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposób realizacji:

1. Możliwość podejmowania przez gminę interwencji oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt oraz złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych.

Realizatorzy:

- 1) Ref. OZ Urzędu Gminy;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

- 1) ilość spraw w sądzie.

2. Dokonywanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych m.in. w zakresie przestrzegania zasad sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz prowadzenia reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Realizatorzy:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Ref. OZ Urzędu Gminy.

Wskaźniki:

- 1) ilość kontroli.

4.6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Centrum Integracji Społecznej oraz Kluby Integracji Społecznej to jednostki organizacyjne, których głównym celem jest przygotowanie osób wykluczonych społecznie do codziennego trybu i wprowadzenie ich na rynek pracy. Działania ukierunkowane są na pomoc osobom oraz ich rodzinom z podobnymi problemami życiowymi w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności, jak również w powrocie do pełnienia określonych ról społecznych, a także w podniesieniu swoich kwalifikacji zawodowych. Na terenie Gminy Żychlin oraz pobliskich miejscowości nie funkcjonują tego typu placówki.

Finansowanie funkcjonowania CIS i KIS jest możliwe jedynie w sposób proporcjonalny do liczby osób uzależnionych od alkoholu, biorących udział w oferowanych zajęciach integracyjnych.

Sposób realizacji:

1. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia prowadzonych przez organizacje działające na terenie Gminy Żychlin.

Realizatorzy:

1) organizacja pozarządowe.

Wskaźniki:

1) liczba uczestników form wsparcia.

2. Zawieranie kontraktów socjalnych na podjęcie leczenia odwykowego w celu rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych, integracji ze środowiskiem i zmniejszania zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Realizatorzy:

1) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

1) liczba zawieranych kontraktów socjalnych.

4.7. Współpraca z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

1. Pomoc społeczna osobom i rodzinom nadużywającym alkoholu, dotkniętych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktów socjalnych.

Realizatorzy:

1) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;

2) szkoły.

Wskaźniki:

1) liczba osób objętych pomocą;

2) liczba rodzin objętych pomocą;

3) ilość zawartych kontraktów socjalnych.

4.8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Regulaminu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sposób realizacji:

1. Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- 2) wspólnie z Ref. OZ Urzędu Gminy w Żychlinie realizuje zadania ujęte w „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”;
- 3) opiniuje zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Nr XLIX/264/18 Rady Miejskiej w Żychlinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Żychlin;
- 4) dokonuje kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym kontroli prawidłowości składanych przez przedsiębiorców oświadczeń o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych;
- 5) podnosi kwalifikacje członków komisji w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy domowej poprzez udział w szkoleniach, kursach itp.;
- 6) dofinansowuje działalność komisji m.in. poprzez zakup materiałów biurowych, edukacyjnych, sprzętu biurowego, itp.;
- 7) uczestniczy w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracach Grup Diagnostyczno-Pomocowych powoływanych w celu rozwiązywania problemów przemocy domowej.

2. Ustala się zasady wynagradzania członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ pkt. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi):

- 1) za każde posiedzenie Komisji odbyte po godzinach pracy – wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w danym roku kalendarzowym, ale nie więcej niż 20% minimalnego wynagrodzenia brutto miesięcznie w oparciu o listę obecności;
- 2) za prowadzenie kontroli 1 punktu ze sprzedażą napojów alkoholowych po godzinach pracy – 25,00 zł brutto, w tym koszty wynikające z korzystania z własnego środka transportu;
- 3) dopuszcza się możliwość sfinansowania wyjazdu służbowego członka komisji:
 - a) będącego pracownikiem Urzędu w związku z jego udziałem w szkoleniach, kursach itp. na zasadach określonych w rozporządzeniu MPiPS z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2190),
 - b) dopuszcza się możliwość sfinansowania wyjazdu służbowego członka komisji nie będącego pracownikiem Urzędu w związku z jego udziałem w szkoleniach, kursach itp. na tych samych zasadach jak pracownikom Urzędu;

4) wynagrodzenie, o których mowa w pkt. 1-3 płatne będzie w sposób przyjęty w Urzędzie.

Rozdział 5. Źródła finansowania.

Zadania Programu finansowane są ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz ze sprzedaży napojów alkoholowych do 300 ml pojemności.

Planuje się, że dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń w 2026 r. wyniosą 328.000,00 zł, w tym wpływy z:

- opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych – 268.000,00 zł,
- części opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym – za tzw. „małpki” – 60.000,00 zł.

Planuje się, że powyższa kwota w całości zostanie przeznaczona na realizację „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029” w 2026 r.

Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny z projektem budżetu na rok 2026 w dziale 851 – 328.000,00 - ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – 301.000 zł przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdział 85153 – 27.000 zł przeciwdziałanie narkomanii.

Rozdział 6. Realizacja programu Monitoring i ewaluacja programu.

1. Burmistrz Gminy Żychlin przedstawia Radzie Miejskiej w Żychlinie sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii” w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

2. Za realizację programu odpowiedzialni są: Kierownik Ref. OZ Urzędu Gminy w Żychlinie, Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żychlinie.

3. W celu osiągnięcia celów programu i zweryfikowania czy zakładane zadania są realizowane zgodnie z przyjętymi kierunkami prowadzony będzie monitoring określonych wskaźników. Monitoring programu pozwoli ocenić postępy z prowadzonych działań, zweryfikuje kierunek zmian, a także pozwoli na bieżącą modyfikację działań umożliwiając dostosowanie programu do zmieniających się warunków.

4. Celem ewaluacji programu będzie określenie efektów wdrażania programu. Osiągnięciu tego celu służyć będzie wymiana informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami, które realizują działania profilaktyczne i zajmują się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy na terenie Gminy Żychlin.

Przewodnicząca Rady

Agnieszka Sidwa

**UZASADNIENIE DO
UCHWAŁY NR XXV/109/2026
RADY MIEJSKIEJ W ŻYCHLINIE**

z dnia 19 stycznia 2026 r.

**w sprawie "Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029"**

Zgodnie art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Z brzmienia art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wynika, że realizacja zadań, o których mowa powyżej jest prowadzona w ramach jednego programu, tj. gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Na realizację programu w 2026 r. zaplanowano kwotę 328.000,00 zł. Środki te będą pochodziły z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z części opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym - za tzw. "małpki".

Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Przewodnicząca Rady

Agnieszka Sidwa